

Pauluse Kirik

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse kogudus



7 x 7 + 1 = juubel!

Hea lugeja! Tartu Pauluse koguduse kuukiri on jõudnud 50. numbrini. Kas võib öelda, et see on juubel?

Eesti keele seletav sõnaraamat ütleb, et juubel on „tähtpäev, mida tähistatakse harilikult ümmarguse aastaarvu möödumisel...“ Millist arvu tuleb aga pidada ümmarguseks, millist kandidliseks, seda sõnaraamat ei selgita. Kergesti võivad tõeks saada Kopvillemi laulusõnad: „Kui mõtte silm meil registreerib tühjavõitu homseid, saab tähtsusetust sünnipäevast juubel!”

Mis siis on õigupoolest juubel? Selgub, et see sõna on laenatud heebrea keelest (*yovel*/יובל) ja eesti keelde on see tulnud piiblitõlke kaudu.

Vana Testament ütleb, et Jumal lõi maailma kuue päevaga ning seitsmendal päeval puhkas. Nii seati ka meie jaoks hingamispäev (שבת > sabbat > суббота), mida me alates Kristuse ülestõusmisest tähistame nädala esimesel päeval ehk pühapäeval (Христос воскрес > воскресенье). Töökeeld kehtis nii sabati pidajale kui ka kõigile teistele, kes temast mingil viisil sõltusid (2Ms 20,10b): „Siis sa

ei tohi toimetada ühtegi talitust, ei sa ise ega su poeg ja tütar, ega su sulane ja teenija, ega su veoloom ega võõras, kes su väravais on!”

Sabati pidamise eeskujul on Vanas Testamendis antud korraldus pidada ka igat seitsmendat aastat puhkeaastana (3Ms 25,4-5): „Kuus aastat külva oma põldu ja kuus aastat nopi oma viinamäge ja korista maa saaki, aga seitsmendal aastal olgu maal täielik puhkeaeg, puhkus Issanda auks: sa ei tohi külvata oma põldu ega noppida oma viinamäge!” Seegi puudutab lisaks käsu täitjale ka kõike teda ümbritsevat.

Aga mis saab siis, kui neid seitsmendaid puhke- või sabbatiaastaid on omakorda seitse korda peetud? Ka sellele on Vanas Testamendis vastus olemas – ja see on juubeliaasta (3Ms 25,10-13): „Loe enesele seitse aastanädalat, seitse korda seitse aastat: nõnda saab sulle seitsme aastanädala aega nelikümmend üheksa aastat. [...] Ja pühitsege viiekümnendat aastat ning kuulutage vabakslaskmist kõigile elanikele maal; see olgu teile juubeliaastaks: igaiüks teist saab tagasi oma pärisosale ja

igaiüks pöördub

oma suguvõsa juurde. Viiekümnes aasta olgu teile juubeliaastaks: ärge külvake, ärge lõigake isevõrsunud vilja ja ärge noppige hoolduseta kasvanud viinamarju! Seis juubeliaasta olgu teile püha: sööge põllult, mida see ise kannab! Niisugusel juubeliaastal peab igaiüks saama tagasi oma pärisosale!”

Esimest korda pidas kristlik kirik juubeliaastast paavst Bonifatius VIII eestvõttel aastal 1300. Ilusat algatust jätkasid ka järgnevad ja on teinud seda sagedamini kui viiekümne aasta tagant. Paavst Franciscus on välja kuulutanud sabbatiaasta, mida pidada 8. detsembrist 2015 kuni 20. novembrini 2016.

Kristlikus tõlgenduses on juubeliaastat nähtud ka igavese õndsuse võrdpildina. Taevariigi eelmaitsset võime aimata ka pühapäevas, jumalateenistuses ja kõikjal kristlaste osaduses.

Olgu siis õnnistatud iga tähtpäev, mida me juubelina peame!

KRISTJAN LUHAMETS

Peapiiskop Urmas Viilma pühitses rekonstrueeritud Pauluse kiriku

Laupäeval, 12. septembril pühitses EELK peapiiskop Urmas Viilma Tartu Pauluse kiriku. Teda assisteerisid piiskopid Joel Luhamets, Tiit Salumäe ja Einar Soone. Peale nende teenis jumalateenistusel veel 21 vaimulikku.

Muusikaga teenisid kõik meie koguduse koorid ja muusikud, lisaks külalis-muusikud. Jumalateenistusel kõlas Mart Jaanson poolt Pauluse kiriku pühitsemiseks loodud 12-osaline teos.

Eesti Rahvusringhääling salvestas jumalateenistuse, mis läks eetrisse järgmisel päeval Eesti Televisioonis.

Tänu Jumalale Tema imelise armu eest!



Priit Humal: igal hetkel

Koguduse juhatuse aseesimees Priit Humal on seda ametit pidanud pühendunult ja oskuslikult juba hulk aastaid. Septembris tähistas Priit oma 45. sünnipäeva.

Palun räägi alustuseks endast ja oma perest?

Kasvasin teadlaste peres, mis nõukaajal oli võrdlemisi ebasoositud valdkond, kuid mitte usuliste vaadete tõttu. Jumalast meie peres ei räägitud, parteis vanemad ei olnud. Mul on kaks nooremat õde: vanem elab ja töötab juba üle 20 aasta Nairobi ning noorem õde Teele Nigola elab Põlvas. Nii nagu mina, on ka minu õed tutvunud oma abikaasadega kirikus.

Minu enda pere on abikaasa Anna ja neli last: Arno Gabriel (19), Auli Marta (18), Georg Elias (14) ja Henn Kaaleb (12).

Milline on sinu igapäevane töö?

Töötan perefirmas "HUMAL Elektroonika", kus valmistatakse templeid, templimasinaid ja ehituse ajal ka Pauluse kiriku kroonlühtrid. Selle kõrvalt on enamasti jäänud aega ka koguduses vabatahtlikuks tööks.

Kuidas jõudsid sa Jumala juurde?

Enamasti mind kirikusse, kui tahtis mind oma vennatütre lapsele ristiksaks. Käisin leeris 1989. aastal, enne kui leerikooli rühmad algasid, aga tõsisem huvi tekkis umbes aasta hiljem, mil käisin pühapäeva õhtuti Ove Sanderi juures koos teiste tolleaegsete teoloogiaüliõpilastega, ka Enn ja Mirje Auksmanni ning õppejõud Evald Saagiga.

Millised sündmused ja inimesed on sinu usku mõjutanud?

Kindlasti paljud inimesed ja sündmused on mind mõjutanud, kuid tagantjärele ei oska kõike märgata ega nimetada. Hästi on mees küll ülikooli ajal füüsika-teaduskonnas vabaainena kuulatud Undo Uusi eksistentsiaalfilosoofia kursus. Hiljem ilmus temalt ka monograafia teadusliku maailmakäsituse piiridest ("Blindness of modern science" 1994). Üks olulisematest temaatikatest on, mida ikka vahel tsiteerinud olen: humanitaaride arvates on füüsikud loodusseadused ja



eksistentsiaalsed probleemid juba selgeks saanud ja nad usuvad, et füüsikud teavad, et Jumalat olla ei saa. Füüsikud siiski teavad, et nii see pole. Ma pole väga põhjalikku uurimistööd ette võtnud, aga tundub, et usklike hulgas on reaalteadlasi rohkem kui humanitaare.

Milliseid palvevastuseid oled kogunud?

Paljud on isiklikud, mida ma ei ole valmis jagama, aga kui me Annaga tutvusime, siis palvetasime, et Jumal saaks meid oma riigi töös kasutada nii, nagu ta seda ise õigeks peab. Usume, et kuidagi ta on meid saanud kasutada.

Kuidas sa jõudsid Pauluse kogudusse?

Kõigepealt jõudsin kogudusse ja siis Jumalajuurde.

Sul on mitmeid ülesandeid koguduse juhatuse aseesimehena. Millised on sinu ülesanded meie koguduses?

Igapäevased ülesanded on meil

koguduse töötajate hulgas ära jagatud. Mõningaid ajutisi töid ja ühekordseid probleemide lahendusi, eriti ehitusega seoses on ka minul tulnud teha ning tehnika asju on praegugi veel minu peale jäänud. Nüüd, kui ehitus hakkab valmis saama, püüan igapäevase kasutamisega seotud tegevused võimalikult palju ära jagada, sest rohkem inimesi koos jõuavad ikka rohkem teha kui ükski.

Meie kiriku juures on lõppenud suured renoveerimistööd. Kuidas kommenteeriksid neid töid nüüd tagasi vaadates?

Jumal on neid töid väga erilisel viisil juhtinud. Kui me ehitusplaanidega julgelt alustasime, siis kindlasti oli kõigil teatud kõhkclusi, kuidas nii uskumatult suur projekt teoks saab. Tagasilööke oli ka ja vahel protsessis olles ei saanud aru, miks Jumal nii juhtis. Tagantjärele on paljud asjad selgeks saanud, miks need nii pidid minema, aga mõnede kohta võibolla

on Jumal su kõrval

saame teada kunagi edaspidi.

Millised on sinu tunded ja mõtted meie remonditud kirikut vaadates? Milliseid võimalusi see meile annab?

Mõtlen, et tänu nendele kirikuehitajatele, kes peale sõda hakkasid kirikut oma vähete vahendite, kuid suure armastusega taastama, saame meie praegu seda näha. Nemad võisid seda oma eluajal ainult vaimusilmas näha, aga nüüd taevas rõõmustavad nad meiega kaasa.

Võimalusi on meil nüüd tõesti palju ja tegelikult ma tunnen, et on ka suur vastutus ja väljakutse neid Jumala poolt antud tööriistu õigesti tema riigi ehitamiseks kasutada. Kui kiriku ehituses oli meil palju võimalik vaadata abiotsivalt kogudusest väljapoole ja kogudus ilmselt paljus ei tunnetanudki vastutust ehituse valmimise eest, siis sellest on isegi kahju. Nüüd, kui ehitus on valmis, näevad ehituseks suure osa raha andnud linn ja riik, et kirik oleks kasutuses turismi ja kontsertide jaoks. Meie kirikus vaimuliku töö tegemine on puhtalt koguduse enda vastutus ja seda vaimulikku tööd teevad vaimulike kõrval ka ilmikud, sest see on iga koguduseliikme vastutus. Sageli, kui meil on külalised teistest kogudustest, siis ma tunnetan, et meile vaadatakse justkui alt üles ning imetletakse neid võimalusi, mida teistes kogudustes pole ja milledega meie oleme nii harjunud, et ei märkagi. Kardan väga seda olukorda ja püüan kõigest hingest, et me uhkeks ei läheks. Leian, et meie kirik on Jumala kingitus kõigile kristlastele ja tahaks, et keegi ei vaataks meile alt üles, vaid kõik kristlased saaksid tunda Pauluse kirikut pigem MEIE ühise kiriku ja kingitusena.

Kogu ehituse protsessis oli palju valikuid, mille käigus püüdsime oletada, milliseid võimalusi üks või teine valik kogudusele annab. Näiteks oli tiibhoone projekti koostamise ajal mõtte teha kolmandale korrusele humanitaarabi jagamise ruumid. Projekt selle kohta oli isegi olemas, aga siis astusid Joeli juurde sisse paar inimest või inglit, kes küsisid, kas me ei pakuks neile ruume lastehoiu tegemiseks. Leidsime selle mõtte olevat

põhjendatud ning see oli ka viimane hetk projekti muutmiseks. Hiljem oleks see muutus juba oluliselt keerulisemaks osutunud, kuna lastehoiu ruumidel on täiesti teistsugused nõuded võrreldes humanitaarabi jagamisega. Siis, kui ruumid hakkasid valmis saama, olid need inimesed või inglid juba kadunud, aga praegu lastehoid tegutseb ja seal on väga palju lapsi.

Kuigi meile tuleb palju kontserdipakkumisi kirikusse, on olnud pikka aega mõtte, et kiriku valmimisel saaksime ka ise kontserte korraldada. Selleks andis Jumal meie koguduse liikmele Anu Hellenurmele südamesse soovi seda tööd korraldada ning selgus, et meie koguduses tegutses kunagi kirikumuusika selts, mille tegevus oli vaja uuesti käivitada. Selles tegevuses on võimalik paljudel koguduseliikmetel kaasa aidata ning ei pea ise olema sugugi muusik. Peab olema ainult soov muusika abil inimesi Jumala juurde tuua. Kuidas Jumala juurde tulemine täpselt käib, me alati ei tea, aga püüame nii hästi kui oskame seda üheskoos korraldada. Kõik, kes tunnevad, et tahaksid selles kaasa aidata, võiksid Anule või Annale endast teada anda. Sellest on kõige rohkem kasu siis, kui seda paljude inimestega koos teeme.

Kontsertidega seoses tulevad kirikusse kuulajad, muusikud või lauljad, aga kuidas teha nii, et see poleks vaid muusika ja üks ilus hoone, vaid külaskäik koguduse koju – Jumala templisse? Selleks tahab Jumal meid kasutada. Kui igaüks meist palvetab ja küsib Jumalalt, mida ta saab selleks teha, siis usun, et Jumal näitab kõige õigema töö või ülesande.

Paljudes väiksemates kogudustes on pärast jumalateenistust kirikukohv. See on hea võimalus suurendada koguduse kokkukuuluvust. Suures koguduses on see raskem, aga ometigi tuli meie koguduseliige Fred sellega toime, kui viie aasta eest tiibhoone ja sellesse ehitatud köök valmis said. Köögi planeerimise ajal rääkis õpetaja Joel, et veel parem oleks, kui peale teenistust saaks koguduse juures ühise osadusliku lõuna süüa. Me ei tea, kui palju peresid ei jõua selle tõttu pühapäeval kirikusse, et pereemal on raske pärast jumala-

teenistust perele lõunat valmistada või kui tore oleks pereemal pühapäeva lõuna valmistamise asemel kirikusse tulla. Olen isegi käinud mõnes koguduses, kus selline ühiselt valmistatud lõunasöök jumalateenistuse järel toimib.

Väga tore on ka see käesolev kuukiri, mille kaudu saame oma koguduse inimestega rohkem tutvavaks. Võibolla kunagi hakkab see olema ka video kujul, nagu näiteks on adventistidel saade “Ristiinmene”. Need on muidugi kõik unistused, aga võimalused on olemas.

Kui kellelegi meie inimestest Jumal annab südamesse seda korraldada, siis võib hakata ka see meil toimima, aga inimlikult me ei tea ise, millal on õige aeg ühe või teise võimaluse kasutamiseks. Siiski, kui keegi tunneb Jumala kutset midagi teha, ei tohiks Joona kombel seda tõrjuda ja karta, et ta ei oska. Jumal annab oskusi, mida vaja, ja vahel isegi ka vigu, mida vaja.

Lugesin kokku, et meie kiriku avatõrjutuse teleülekannet ja kirikusaali helivõimendust korraldas vähemalt 23 professionaali. Järgmisel päeval tegime jumalateenistuse ülekannet Pere-raadiote ja Youtube-i ning võimendust kirikusaalis kolme vabatahtlikuga ja kindlasti tuli nii vigu rohkem. Selle eest palun kõigilt vabandust!

Olen saanud ka märkusi, et keegi tunneb ennast häirituna, nähes end jumalateenistuse videos. Oleme püüdnud neid märkusi arvestada. Samas ma ei mõista, kuidas me kristlastena saame kedagi kirikusse kutsuda, kui me häbeneme näidata, et me jumalateenistusel käime. Milline on veel lihtsam viis kellegagi alustada Jumalast rääkimist kui võimalus, et mittekristlane ütleb: “Nägin Sind kiriku videos!”

Milline on sinu igapäevaelu koos Jumalaga?

Sagedane palvetamine on muidugi loomulik. Tavaks on, et pean hommikupalve kogu perele, õhtupalve peame koos abikaasa Annaga kahekesi ja lapsed omaette. Igapäevane jumalateenistusest osavõtt koos kogu perega on samuti elu loomulik osa.

Piibli lugemisele eelistan ma Piibli kuulamist: kuulan Aare Kimmeli piibliteemalisi raadiosaateid "Piibel kaanest kaaneni" ja "Algtõed," kuna eriti Vana Testamendi osas ei suudaks ma ise teada paljude sündmuste tausta, mida seal põhjalikult seletatakse. Teine oluline põhjus eelistada raadiosaateid on see, et saan neid kuulata ka sõidu või vahel mõne muu tegevuse ajal.

Kõige olulisem on minu arvates tunda ja mõista, et igal hetkel on Jumal su kõrval

ja teha oma elus valikud sellele mõeldes.

Millest saad sa julgustust ja rõõmu?

Julgust annab ilmselt kõik see, mida olen teiega jaganud ja rõõmu niisamuti. Inimene harjub heaga kiiresti ega oska sellest siis enam rõõmu tunda. Olen lugenud ja ka minu kogemus on, et unistustest võib olla rohkem rõõmu kui tulemustest, mis käes. Praegu kiriku saalis istudes püüan meenutada neid unistusi, mis olid siis, kui veel midagi

polnud ja nii tunnen kingitusest veel rohkem rõõmu.

Milline on sinu lemmikkirjakoht Piiblis?

Ma ei tunne, et mõni kirjakoht Piiblis oleks parem, tähtsam või armsam. Minu jaoks on ühest kirjakohest olulisem kogu Piibli sõnum, mida meile läbi paljude kirjakohtade püütakse edasi anda.

Küsimusi esitas Liina Raju

Jumalateenistused

11. okt kell 10. Lõikustänapüha.

18. okt kell 10.

25. okt kell 10.

1. nov kell 10 usupuhastuspüha jumalateenistus.

1. nov kell 16 hingedepäeva palvus kolumbaariumis.

Kontserdid

P. 4. okt. kl 18 Eesti TA kooride kontsert. Kavas vaimuliku sisuga laulud ja peateosena Josef Gabriel Rheinbergeri missa f-moll. Piletid 3€ ja 5€.

L. 10. okt. kl 17 orelikontsert Maarjalaulude festivali raames. Ansambel „In union”, orelil Tuuliki Jürjo. Kavas gregoriuse koraalid, Pachelbell, Scheidt ja Jürjo. Sisepääs annetusega.

N. 22. okt. kl 18 Tartu koolikooride kontsert.

P. 1. nov. kl 17 hingedepäeva kontsert „Süütame küünla”. Musitseerivad Ivo Posti (kontratenor), Lande Lampe-Kits (flööt) ja Anna Humal (orel). Sisepääs tasuta.

E. 2. nov. kl 18 hingedepäeva kontsert. Tšellokvartett C-jam.

Memoriaali avamine Pauluse surnuaial

Laupäeval, 10. oktoobril kell 12 avatakse ja pühitsetakse Vabadussõjas langenute memoriaal Tartu Pauluse surnuaial.

Pühapäevakool

Tunnid toimuvad laupäeviti kell 11.00 (koolivaheajal, 24. oktoobril ei toimu):

2–4 aastased (Anna Humal)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Riina Org)

III–V klass (Anu Seppa)

VI–VIII klass (Katriin Luhamets)

Laste kunstiring

7. novembril kell 12.30 alustab uut hooaega kooliealiste laste kunstiring, mida juhendab Liive Koppel.



Kirikute ekskursioon

Laupäeval, 17. oktoobril on kõigil huvilistel võimalus külastada koos leerilastega Koeru, Järva-Jaani, Ambla, Järva-Madise ja Järva-Jaani kirikuid. Buss väljub Pauluse kiriku juurest parklast kell 10.00 ja sinnaasamasse tagasi on plaan jõuda kella seitsmeks.

Osavõtust palume eelnevalt teada anda koguduse kantseelisse ja tasuda sõidu- ja söögiraha, kokku 10 eurot.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid – kolmapäeviti kell 17.

Taize palvused – neljapäeviti 17.30.

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Leeritunnid – esmaspäeviti kell 18.

Piibliringid:

P. 4. okt kell 11.45 (Juta)

E. 5. okt kell 17.00 (Liive)

R. 9. okt kell 18.00 (Aino)

E. 12. okt kell 17.00 (Liive)

N. 15. okt kell 18.00 (Anu)

P. 18. okt kell 11.45 (Juta)

E. 19. okt kell 17.00 (Liive)

R. 23. okt kell 18.00 (Aino)

E. 26. okt kell 17.00 (Liive)

N. 29. okt kell 18.00 (Anu)

P. 1. nov kell 11.45 (Juta)

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök on avatud E-R 11-13 ja L 10-12:30

Laulukoorid

Laulukoorid võtavad vastu uusi lauljaid!

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Lastekoos laupäeviti kell 10.00.

Taas algab noorte täiskasvanute piibliring

Piibliringi asub juhatama Anu Seppa. Koos jätkatakse Rooma kirja lugemist 8. peatüki juurest, kuhu kevadel jõuti. Osalema on oodatud eelkõige 20. ja 30. eluaastates inimesed.